

BESEDNIK.

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

Izhaja 20. vsakega mesca.

Velja celoletno 2 gld. — polletno 1 gld.

List 12.

V Celovcu 20. decembra 1878.

Leto X.

Nema deklica.

(Povest za mladino. Iz spisov Krištofa Schmid-a.)

(Konec.)

V.

Četnik stopi pred hišna vrata in zakliče: „Haska! Haska!“ Haska pride, enako huzarju pri napadu, v vsakej roki samokres in v ušnih golo sabljo. „Sedaj ti ni treba orožja“ — reče smeje četnik — „tička sta se vjela! — Gospodar in gospodinja sta zaperta v kleti.“ —

„Slava!“ — zavpije Haska — „terdnjava je naša! Sedaj pa jo hočemo malo pregledati, da jo branimo, ako bi bilo treba. Najprej morava poiskati ključe ter jih spraviti!“ — Haska, je najde po kratkem iskanji v kuhinji skrite pod loncem.

Veseli huzar je položil na okrožnik in kakor se godi pri izročitvi kake terdnjave, podá je z globocim poklonom svojemu gospodu.

Najprej preiščeta zdolnje prostore stare hiše, potem gresta gor po ozkih stopnicah in po ozkih hodiščih iz sobe v sobo, da vidita, ni le nikogar skritega v hiši. Ko prideta do vrat neke sobe, slišita notri moliti. „Mili Bog“ — moli mil pa jasen glas — „usmili se dobrega gospoda in njegovega zvestega hlapca. Otni ju ti in reši tudi mene iz te grozovitne hiše!“ — Četnik odpre duri in stermé zavpije: „Uršika, ali ti tako pobožno moliš? Ali nisi nema?“ —

„Ah ne — ljubi gospod“ — odgovori ona — „le tako sem se morala delati. Hudobni ljudje v tej hiši so umorili tujega gospoda in meni zažugali, da enako tudi z menoj storé, ako le besedico spregovorim pred kacam tujim gostom!“ —

„Oserči se, draga deklica“ — reče jej četnik — „gospodar in gospodinja ti ne bosta hudega storila, te dva smo že spravili!“ —

„Ah Bog“ — zavpije otrok, — „saj ju vendar niste umorili?“ —

„Ne“ — reče četnik — „le zaperl sem ju v klet. — Sedaj pa idi z menoj dol v izbo; bodimo veseli in povej mi, kako si prišla v to hišo!“

„O ljubi gospod“, reče mlada deklica, „nikakor niste še varni! Do dvajset roparjev pôtika se v tem gozdu. Še to noč jih pride deset do dvanajst semkaj. Ker tolikim je kuhala gospodinja večerjo. Skerbite le toliko, da ne pridejo strašni možje v hišo!“ —

„Idi tedaj Haska“ — ukaže četnik, — „da se v bran postaviva. Menim, da ne pridejo nikjer drugej noter ko skozi vrata.“

„Ne“ — reče otrok — „vsa okna so dobro zamrežena. — Hiša ima lino, ktero roparji svoj svetilnik zovejo. Tam prižgé gospodar luč, ko roparjev pričakuje, da lože semkaj najdejo. Vselej, ko dospejo do vrat, poterkajo trikrat na vrata in gospodar ali gospodinja odpre jim vrata.“ —

„No tedaj“ — reče četnik — „ako jih ne pride vseh dvanajst naenkrat, pustimo je noter. Ako se tudi s šestimi boriva, to nama je le igrača. — Idi Haska, prav gorko je hočeva sprejeti. Preje pa poglej, ali še gori luč na lini.“ —

Haska gre, pride kmalo nazaj in smeje reče: „Gospodar in gospodinja sta natanjko opravljala svojo službo. Preden sva ju v klet poslala, prižgala sta celo svečo. Luč tako jasno razliva svoj svit po okolici, da pri njej lahko vidiva, koliko roparjev pride na enkrat k vratom!“ — „Dobro, Haska“ — reče četnik — „sedaj pa hočeva preskerbeti potrebnih priprav. — Hrabri četnik sleče verhno suknjo in smeje reče: „Že pred huzarsko opravo bodo imeli strah! — Poišči pa vendar vervi, da poveževa ž njimi te potepuhe!“

Kar se začuje trikratno terkanje na vrata. Haska skoči berzo na lino, verne se ravno tako hitro in tiho reče: „Samo dva sta!“ — „Dobro“ — pravi četnik — „odpri vrata in vstopi se za vratnico. Pervega, ki stopi noter, zgrabim jaz, na družega planeš ti. Postavi svetilnico tukaj-le na tla!“ —

Haska stori in odpré vrata. Pervega zgrabi četnik za ovratnik, položi mu samokres na persi in zavpije nad njim z gromečim glasom: „Podaj se, ali ta hip je po tebi!“ Revež pade pred grozovitim huzarskim častnikom na kolena in prosi milosti. — Haska je družega ko bi trenil vergel ob tla.

Sedaj zvezeta jima roke in noge in položita ju na tla. „Ako se le ganeta ali količkaj zamerdneta, ustrelim vaju ta hip!“ — zagrozi jima četnik.

Kmaló potem slišalo se je z nova trikratno močno terkanje na vrata. Zopet sta bila dva roparja s težkimi culami na ramah pred vrati. Oba dva bila sta kakor njuna pajdaša zmagana in zvezana. Hrabri častnik in njegov verli sluga stala sta do dneva vsak na svojem mestu. Ali nijednega roparja ni bilo več blizo.

„Ne umejem, zakaj ne pridejo“ — reče Haska. „Morebiti so kaj zavohali. Vendar pa menim, da ne odidejo svoje kazni!“ —

VI.

Sedaj zablíši jutranja zarja nad temnem jelovjem in dan napoči. „Zdaj idiva naprej“ — reče Haska. Četnik pa odgovori: „Še nama preti velika nevarnost. Slišal si, da se do dvajset roparjev po tem gozdu klati. Preden se nadjava, utegne naju krogla zadeti. Premisliti še moram, kaj je storiti.“

Naenkrat zavpije Haska: „Čujem ropot mnogih konjskih kopit. Bojim se, da se vsa druhal peš in na konjih bliža!“ — Hiti na lino, ali verne se vesel in poroča: „Naši ljudje so, cela tropa huzarjev!“ — Naglo odpre vrata in huzarji prijezdijo noter. Prijazno pozdravijo vsi četnika in svojega tovarša Hasko. Stražmester pa reče: „Skerbeli smo zaradi vas, gospod četnik! Ker vas včeraj večer ni bilo nazaj, in ste vedno natančni v svojej službi, bali smo se, da ne bi v gozdu zašli ali celó v roke padli razbojnikom, ki to okolico vznemirjajo. Zajahamo tedaj konje in prejahamo z gorečimi bakljami celi gozd. Zapazili smo sled dveh konj. „To-le“ — zavpijem jaz — „so stopinje gospod četnikovega belca! Šli smo za sledom in takó prišli k tej hiši!“ —

„No hvala Bogu, da smo se našli!“ — reče četnik. „Zahvaljujem se vam za vaš trud!“ — Haska pa zavpije: „Ha, zdaj pa vem, zakaj da ni bilo roparjev — vi ste je odgnali!“ —

Četnik pové ob kratkem, kaj se mu je pripetilo, potem ukaže: „Čujte nad temi štirimi jetniki in pripeljite k njim še gospodarja in gospodinjo, ki sta v kleti zaperta. Potem preiščite vso hišo, iztaknite vse kote, odprite siloma vse sobe, skrinje in zaboje, nadjam se, da je tukaj mnogo ukradenega blaga. Jest in piti menda tudi ne bode manjkalo.“

Huzarji točno izvršé povelja in povžijejo pečenko, ki je bila pripravljena razbojnikom.

Četnik pa gre v sobo k deklici, da se jej zahvali za rešitev. „Sedaj pa, milo dete, sedi sem zraven mene“ — reče četnik. — „in povej mi, kako si prišla v to hišo; kajti nemogoče je, da bi bila hči tega zločinskega gospodarja ali vnuka te bezbožne gospodinje. Pripoveduj tedaj, ljuba Uršika!“ —

„Jaz se ne zovem Uršika“ — jame praviti deklica — „imé mi je Milica. Ukradli so me materi in sem pripeljali. Moj oče so mi bili dve leti poprej umerli. Zvali so se baron Dolinski!“ —

„Bog nebeški“ — vsklikne četnik — „ti si hči moje sestre — jaz sem tvoj stric! — O bodi mi tisočkrat pozdravljena, predraga Milica! Videl sem te, ko sem šel na vojsko, ko si bila še dete v zibeli. Ti si angeljček, po katerem me je Bog otel prestrašne smerti!“ — Preradostni stric sklene roke ter gleda dolgo molčé proti nebu. Tudi Milica moli in joka. — „Hvaljen bodi Bog, ki mi je dal, da sem te našel“, — ponavlja četnik. — „O kako se bode veselila moja sestra, tvoja mati!“ — Objame Milico in s solzami moči jej mili obraz.

Stric popraša potem: „Kakó pa je bilo mogoče, da si bila ukradena materi, preljuba Milica?“ —

„Oh“ — pravi Milica — „strahovit mož stopil je v našo sobo, pokazal materi pismo in zmerjal in preklinjal strašno. Mati mi vkažejo iti na vert. Drug mož pride na vert, zgrabi me, zamaši usta, in nese v bližnji gozd, kjer je čakala kočija. Oba sta me potem sem pripeljala!“ —

Četnik pelje potem Milico na dvorišče in pokaže jej jetnike. — „Ta-le s černimi kodri“ — zavpije Milica, — „podal je materi pismo in uni-le z rudečimi lasmi in berkami me je ugrabil!“

Četnik zavžije zajterk, potem pa vkaže huzarjem, naj se odpravijo. Milico pa vzame k sebi na konja. Jetnikom so zvezali na herbtu roke in huzarji ženejo je v mesto. Štirje huzarji pa ostanejo v hiši, da varujejo nakradeno blago, dokler ne pridejo po-nj. —

V mestu izroči četnik jetnike sodniji. Dvesto huzarjev pa obkroži gozd in vjame celo roparsko druhal. Pri preiskovanji, ki je nad leto trajalo — prišlo je tudi to-le na dan:

Gospod Krempeljski, edini sorodnik gospe Dolinske, bogat, ali jako skop človek, ki je živel v daljnem mestu, je izvedel, da je gospod Dolinski, njen soprog, z dvema sinoma umerl, da je njen brat v vojski poginil, in da je ostalo le eno dete, Milica, ko dedič velicega premoženja. Naročil je vodniku te tolovajske čete, naj odpelje otroka. „Kervi“ — je rekel — „nočem prelivati. Ugrabi dete, in hrani na kraju, kjer ga nikdo ne najde. Ali ne daj, da bi mu česar manjkalo.“ — Tolovajski glavar izpelje ta rop. On je bil, ki je z materjo zarad nečega dolga prepir začel, med tem, ko je njegov pajdaš okoli hiše vohal, otroka popadel, škropilnico na breg potoka postavil, slamnik obesil na verbo ob potoku in z Milico pobegnil.

Tolovajski glavar in njegovi tovarši, tudi gospodar in gospodinja so bili obsojeni k smerti, oni bezbožni sorodnik pa je moral kazen v denarji plačati in bil je še zapert. —

VII.

Četnik izroči povelje nadkonjiku, preobleče Milico, kakor se je spodobilo njenemu stanu in pelje se z njo v Dolinski grad. Ker je njegova sestra še vedno menila, da je mrtev, hotel jo je na prihod pripraviti, in še le potem iti k njej, ter jej sporočiti, da Milica še živi. Vstavi se tedaj pred oskerbnikovo hišo. Stari mož se veselja zavzame, ko četnika in Milico še živa zagleda. On sam znova oživi in ne more najti dovolj besedi, da pokaže svoje veselje. Urno steče v grad.

Gospa Dolinska sedi žalostna na blazini in bere. Ko zasliši, da njen brat še živi, da je tukaj, koj mu hoče iti naproti. — Ali že je stopil ta v hišo. Ko ga zagleda, skoče z razprostertima rokama k njemu ter ga objame. —

„O predragi brat“ — vsklikne — „torej vendar še živiš? Hvaljen bodi Bog, vendar-le nisem sama na svetu!“ —

Četnik sede zraven nje. Prosi jo, naj mu vse pové, kar se jej je po njegovem odhodu na vojsko dogodilo.

Pripoveduje mu s solznimi očmi, da je v tem času umerl njen ljubljeni soprog po dolgem terpljenji, da so jej osepnice ugrabile dva premila dečka, ktera je četnik dobro poznal in nad kterima je imel veliko veselje, in da je njena serčno ljubljena hčerka Milica, njeno edino ostalo dete, v bližnem potoku utonila.

Četnik jo posluša in serčno miluje, sedaj pa reče: „Ni še gotovo, da je ljuba Milica utonila, posebno ko se ni našlo njeno truplo.“ —

„Moj Bog“ — vsklikne mati — in otožno obliče se jej razvedri. — „Oh

ko bi še živela, ko bi jaz še enkrat jo videla preden zatisnem oči, kako neizrečeno srečna bi jaz bila!“ —

„Ne dvomi“ — tolaži jo četnik — „da še živi. Stric Krempeljski je s svojimi kremplji zmotal ta klopčič. Gotovo, Milica ni utonila, le ugrabljena je bila od tolovajev in odpeljana v kako njihovo zakotje.“ —

„O Bog“ — zavpije mati, — obledi še bolj, obile solze se jej vderejo po licah. — „Boljše bi bilo, da je mrtva, kakor med hudobnimi ljudmi. Veliko boljše je umreti ko pogubiti dušo in telo!“ —

„Predraga sestra“ — reče četnik — „globoko me gane tvoje rahločutje. Ali verjemi mi, da je ona še zmerom nedolžna, čista, angelju podobna Milica, kakoršna je bila od nekdaj. Tega se bodeš sama prepričala. Že je oteta iz onih roparskih bezbožnih rok.“

Neizrečeno vesela vstane mati in vsklikne: „O Bog, kako mi je! O preljubi brat, povej mi vse. Ali ni res, ti si jo videl, morebiti ni daleč od mene. — O idi, idi, preljubi brat in pelji me k njej!“ —

Četnik odpre vrata. Milica plane z neznansko radostjo noter, pade materi v naročje in ni v stanu družega pregovoriti ko: „Mati, mati, o preljuba mati!“ —

Mati pravi: „O Milica, preljuba, blaga hčerka — da, ti si — zopet si moja. — O Bog hvala ti bodi — nezmerna hvala!“ — Med obilnimi solzami radosti objemlje preljubljeno hčerko in ponavlja: „O Bog, tebi, tebi, preljubi Bog, bodi hvala!“ —

„Sedaj pa sedi k nama in povej, kako se ti je godilo med hudobnimi ljudmi, ki so te ukradli!“ —

Milica začne pripovedovati: „O Bog, skorej umerla sem strahu in groze, ko me je eden roparjev zgrabil, vlekel s pomočjo družega v kočijo in pripeljal v ono strašno hišo v gozdu. Stara gospodinja pozdravi me prav prijazno. Pravi mi, da me je že davno prav željno pričakovala. Prigovarja mi, naj ne jokam. Ponuja mi vsakoverstnih sladkarij. Prinese kave in čaja. Ali jaz se ne dotaknem ničesar. Pelje me v malo, precej prijazno izbico. „Glej“, reče — „to je odslej tvoja spalnica, glej postel ne bi mogla biti mehkejša in snažnejša.“ — Potem me preobleče v obleko kmečkih deklic, in reče: „Tako, sedaj si pa vsa naša, gospodar je odslej tvoj oče in jaz sem tvoja ljuba stara mati.“ —

Oba sta si prizadevala, da bi me razveselila. Ali nisem se mogla privaditi tema človekoma. Serce moje je vedno hrepenelo le k dragi materi, kajti kako vse drugače kakor pri teh ljudeh, bilo mi je pri vas! Iz njihovih ust nisem čula nikoli pobožne besede. Molili niso nikdar, ne zjutraj, ne zvečer. V celej hiši ni bilo ne ene same knjige. Govorili niso o družem, ko o denarji in blagu, hvalisali so se vedno in hudovali se nad vsem svetom. Kar nič nisem mogla govoriti z njimi; bala sem se in trepetala pred njimi. Najrajše bivala sem v svojej izbici, iz ktere se je videlo na vert. Tukaj sem premišljevala to, kar ste me, ljuba mati učili in mi pravili. O koliko nočnih ur, ko je mesec milo svetil v mojo izbico, sem jokala in molila. Da, pogovarjala sem se v sercu neprenehoma z Bogom, tudi če sem nehoté morala biti v družbi teh hudobnih

ljudi. Oh kako je vendar dobro, da se more človek povsod po dnevi in po noči, z Bogom pogovarjati in da nas vedno milostno posluša.“ —

„Ona dva človeka, ki sta me odpeljala. prihajala sta kaj pogostoma v to hišo in vodila sta seboj še drugih pajdašev. Ti gostje, ki so tukaj bili ko mači, bili so še hudobniši od kerčmarja in kerčmarice. Opijanili so se, igrali kvarte in med igro grozovito preklinjali, prepevali razne pesme ter imeli mnogoverstne pogovore, nad katerimi so se na vse gerlo krohotali in katerih sicer nisem umela, ki pa so morali biti prav gerdi, ker so tako hudobnim ljudem dopadli. Včasih so se sperli, metali drug drugemu verčke in čaše na glavo in žugali drug drugega umoriti. Pri tacih okolišnih pa sem trepetaje zbežala v svojo izbico. Večkrat sem mislila, da bi pobegnila iz tega bivališča. Ali okna so bila omrežena in dvorišne duri vedno skerbno zaklenjene.“ —

„Neki večer pride tergovec, jako blag in priljuden mož v kerčmo, da bi tukaj prenočil. Imel je seboj prav lepo blago in veliko denarja. Tega so umorili. Čula sem njegov stok in ječanje in pritekla iz svoje izbice doli v sobo. Skorej omedlela sem strahu in groze pri tem pogledu! Rečem morivcem, da je ta umor strahovita pregreha in da je bode Bog gotovo zato kaznil. Veleli so mi, naj nikomur besedice o tem ne povem. Kerčmar pa zareži nad menoj: „Kar nič več ne boš govorila s tujimi ljudmi, odslej naprej porečemo, da si nema!“ — Zgrabi me za roko, vleče me k okervavljenemu truplu in skorej besen vpije: „Tu poglej, ako zineš o tem proti komur koli, razun proti meni in kerčmarici, le eno samo besedico, umorimo te še grozovitnejše, ko tega-le človeka!“ —

„Padla sem v svoje izbici na kolena, prosterla roki proti nebu in molila: „O ljubi usmiljeni Bog, usmili se uboge deklice! Otmi me teh divjih tigrov. Pošlji mi angelja v pomoč!“ — In dobri Bog je uslišal mojo molitev. V resnici mi je poslal angelja v pomoč, preljuba mati, tukaj vašega ljubega brata, mojega strica!“ —

„Da“ — reče mati — „on, dobri Bog usmilil se je nas vseh. Bog je dopustil, da so mi tebe, predraga Milica, odpeljali, da bi življenje mojemu bratu otela, in tebe, dragi brat, vodil je Bog v oni tolovajski berlog, da si iz njega rešil mojo hčerko. Meni pa je bilo v blagor, da sem hčerko ko mrtvo objokovala, bolj pogostoma in serčnejše molila, kakor bi se bilo sicer zgodilo in hrepenela sem bolj željno po nebesih. Tudi tebi, ljuba hčerka, bode v blažen prid, da si nekoliko časa morala živeti med hudobnimi ljudmi; videla si, kako daleč zaidejo ljudje, ki ne marajo za Boga, ki nečejo več moliti in nič dobrega slišati. Učila si se, hudo sovražiti in dobro ceniti. Nas vse je Bog po dolgem terpljenji zopet potolažil in našo britkost v veselje spremenil.“

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

(Nabral Fr. Jaroslav.)

II.

Na obedu v Damasku.

Več potov sem Ibrahimu omenil, da bi rad na drobno poznal domače življenje arabsko. No in Ibrahim je obljubil, da mi pojde na roko, kolikor se bode dalo. To sem si jaz zapomnil, in ko smo nekega dne se povernili z daljnega izleta, z nova sem to v misel vzel. „Čakite, poskusil bodem v našej rodovini, tu pojde najlaglje.“ Tega zagotovila sem bil vesel, in sem se tudi lepo zahvalil. Že čez dva dni mi Ibrahim sporoči, da me je brat njegov na kosilo povabil, toraj naj se pripravim. Ob odločenej uri je prišel Ibrahim k meni, in me peljal k svojemu bratu.

Dom Ibrahimovega brata stoji v jako oddaljenem predmestju. Zelo sem se moral skloniti, da sem mogel stopiti skozi nizke duri v malo sobo, kjer ni bilo nič razen kamnatih klopi. V takošnih sobah muzulmani obiskovalce sprejemajo, v notranja stanovanja se pa redkokedaj more priti. Iz te sobe se je prišlo na lep, z marmornatimi ploščami vložen dvor, ki je imel nekako na sredi lep basin z vodomedom. Od todi me je peljal v prava stanovanja, in me pustil v prilično visokej, po mavriškem okusu opravljenej sobani; ob enej steni je stal visok divan, in po tleh so bile plahte sprosterte. Na divanu sta sedela s podvitimi nogami oče Ibrahimov, pa brat; resnobno sta se deržala in tobak kadila. Starček me prijazno pozdravi, in ponudi sedež poleg sebe. Tudi meni so nemudoma postregli s kavo in čibukom. Sredi sobe je stala nizka miza, klopi ni bilo nobene, pač pa lepi sagi in blazine.

Čez nekoliko minut se je Ibrahim vernil s tremi lično in malerično opravljenimi mladimi gospojami. Polahkoma so se mi približale, za roki me prijele in jih spošтовaje poljubile.

Sedaj so prinesli strežniki menda 12 skled, in vse na mizo postavili. V skledah so bile razne jedi, juha, perotnina, razsekano meso v riži, oljnati cmoki, grozdje, datle, granatova jabelka i. t. d. Sezali in jemali smo sedaj iz te sedaj iz une sklede, kakor je kdo hotel, tako da smo ob enem po več jedi na krožniku imeli. Sredi mize v velikej steklenici pa je stala voda za vse skup. Nožev in vilic nam niso dali, toraj smo s persti si pomagali. Samo ena gospoja je sedela, prav za prav slonela ob mizi pri nas, drugi dve ste stregli. Vsak je s persti segel v skledo, in vzel, kar je hotel imeti. Meni se je to s perva zelo neprimerno videlo, ali kaj sem hotel, ravnati se je bilo treba po domačih, in kmalo sem se vseh pomislov iznebil. Ali komaj sem se bil tega privadil, kar me nekaj družega spravi znova v veliko zadrego. Moja sosedinja, poleg katere so mi čestno mesto odkazali, segla je meni nič tebi nič na moj krožnik in vzela najlepši kos, ki sem ga hotel v usta nesti. To ti je vendar čudna prijaznost, sem si mislil. No Ibrahim je opazil, da sem osupnjen, in ne

vem, kam to meri, zato mi je prijazno omenil, da je taka navada, treba se je udati, ni drugače. Tudi jaz, če le hočem, morem to prijaznost verniti, in se mi ni treba bati, da bi se s tem kaj pregrešil zoper spodobnost in uljudnost. No in te pravice sem se tudi poslužil, malo pozneje sem segel na okrožnik svoje sosedinje, in pograbil kosce perotnine, pa sem gledal, da nisem najboljšega kosca odnesel.

No to še ni bilo vse, zgodilo se je še nekaj drugega, da bi človek skoro ne verjel. Ni se mi še poleglo prvo začudenje, v katero me je bila črnikasta sosedinja spravila, gleda, kaj mi je naredila sedaj! Segla je po razsekanega mesa, vzela ga v roke in svalek sesvalkala. Kaj neki bode s tega, sem mislil sam pri sebi, ter sem zato izvedavo in pazljivo opazoval jo. Kedar je svalek dobro sesvalkala, ga je polovico odgriznila in med zobmi obdržala, drugo polovico pa je meni nič tebi nič hotela meni v usta pomašiti. Osupnjen nad toliko in tako čudno prijaznostjo sem glavo nazaj vergel in skerbno pogledal Ibrahima, ki se je pa na ves glas zakrohotal. Ali to krohotanje se mi je zdelo prav tako, kakor da moja razkošna sosedinja šale z menoj zbiva, in sem Ibrahimu tudi potožil; no on me je pomiril, češ, da temu ni tako. „Ona vas jako čišla in spoštuje, le meni verujte, in ne mislite, da šale z vami zbija. Prosim, držite se naših običajev, da-si se vam čudni vidijo, in spolnite voljo gospej. Naše ženske ne zahajajo nikdar med tujce, niti jih vidijo, toraj tudi ne poznajo tujih običajev; menijo, da morajo vas tujce isto tako zabavati, kakor nas domačine.“

Čuvši to pojasnilo sem sprejel za čudo nenavaden dar, ali ob enem sem tudi pogledal po strani, če ima gospa umazani roki, no ste bili prav čedni. Po vsem tem je šel mlad črнец okrog nas nudeč vode v bronastem kotliču, da smo perste umili.

Dve uri smo presloneli okrog mize, jaz sem imel dovolj vsega vzlasti pa sem se bil naveličal omiznih tovarišev. Vsled dolgega slonenja so mi kolena oterpnila, zato sem prosil prijaznega domačina, naj bi se vzdignili. Šli smo na divan, kamor so nam sluge kave in čibukov prinesli. Na to se je pričela oglušna vika, da ne kmalo take. Gospoje bi bile rade meni Francozu in tujcu pokazale, da tudi Arabkinje so uljudne in ljubeznjive, in da so me rade vidile kot gosta v hiši. In začele so s paličicami po tarabuki tako napletati, da bi bil, kakor pravimo, skoro oglušil. Vsako verstico pa so sklenile z rezkim vskrikem vse tri ob enem; potem so začele znova napletati po enoglasnej tarabuki, tako da sem že hotel prav lepo prositi, naj jenjajo, naj se ne trudijo toliko meni na ljubo, ali k sreči so same utihnile; menda so sprevidele, da imam že polna ušesa.

Na vernih duš dan.

(Spisal Janez Naglič.)

Kako stara je bila gospa, tega nikdo ni vedel povedati, a najmanjše ona sama, kajti zapuščal jo je že spomin in misli se jej niso povračale v tako daljno preteklost. No bibliško starost je bila že davno prekoračila. Davno že jej je umerl mož, otročje-dobra duša. Stanovala je daleč v predmestju v nekej malej podstrešnej izbici. Dolgo je že, kar je nekega toplega pomladanskega dne zapustila zadnjikrat svojo tesno sobico. Sedaj že mnogo let sedeva v svojej izbici, plete nogovice ter premišljuje svoje življenje.

Stara gospa je bila še precej krepka. Pokopala je celo svojo rodbino in razven nekega izpridenega nečaka, ki je Bog ve kje po svetu svoje sreče iskal, ni imela nobene sorodne duše na svetu. Malo kedaj je kak domačin obiskal starico v njenej sobici. Za njene male potrebe skerbela je bleda ženska, ki je s svojim otrokom stanovala v sosednej podstrešnej sobi. Celi božji dan sedela je bleda žena pri šivalnem stroju, a deček skakljal je iz jedne sobe v drugo, kmalu starici nogovico iz roke izvil, kmalu mlajšej niti nemirnega stroja potergal. Kedar se je zmračilo, prišla je bleda žena navadno k starici v sobo, da prihrani luč, ter posluša pripovedke, koje je starica znala tako lepo pripovedovati! Dete je zaspalo v kakem kotu, velika ura na steni ponavljala je neprenehoma svoj tik-tak, a od daleč zadonel je votli glas večernega zvonjenja.

Dobro ste se porazumevale. Bolna na duši in telesu premišljevala je bleda žena svojo nesrečo; jok in stok spremljal jo je že od nekedaj na potu življenja, žalostna in tužna je sedajnost, a tužna in mračna tudi prihodnjost. Solze jej zalijejo oči, tuga napolni srcé.

Kdo je odperl vrata? Čegava noga stopa po hodniku? Bleda luč probudi jokajočo iz njenega tugovanja. Človeška podoba s snežnobelimi lasmi stopi počasno v sobico in nek mehek glas vpraša: „Kaj žaluješ, dete? Naj tuguje in stoče starost! Kje si?“ Starica potiplje čez postelj. Njena roka se je dotaknila kodraste glavice spavajočega dečka. „Otrok!“ reče, „pojdi, hčerka, ne jokaj, prihodnjost je tvoja; jaz bom potegnila pušico iz tvoje rane, ne jokaj!“

Tako ste se seznanile in, čeravno obe zapuščene, podpirale ste se med seboj. Dnevi so pretekali, dete je lepo raslo, a mati postajala je vedno bolj bleda. Pošteni kovač iz prednjega dvorišča, ki je blede sirotico resnično pomiloval, poslal je enkrat zdravnika, ki je lečil njegovega bolnega pomagača, gori pod streho. Bil je neuljuden mož. Zapisal jej je neki prašek, poterkal na šivalni stroj ter rekel: „Ne bodete preživeli leta, gospa! Pustite šivanje! Ste čuli? Se priporočam!“ Nepremično je slonela bolnica pri oknu. Kje so bile njene misli? O tako blizu, tako blizu! Ko je potem mala ročica poterkala na leseno steno ter otročji glas zaklical „mamica, mamica!“ pala je brezupno na kolena ter si z rokami pokrila obraz. Potem je zopet vstala. „Precej bom pri tebi, serčice

moje!“ odgovorila je detetu; ohladila si je z vlažnim suknom oči ter smehljaje prestopila prag sosedne izbice.

Od onega dne šivala je bleda žena vedno s podvojeno marljivostjo pozno v noč. Da bi starica tega ne opazila, prestavila je šivalni stroj ven na hodnik. Tu jo je mučilo vreme. Nočni veter potresal je okna. Ali tako lahko se starica ni dala prevariti. Sedela je že mnogokrat pri smertnej postelji in predobro je poznala smertonosni kašelj.

„Ti ne smeš toliko delati!“ svarila je nekega dne blede sirotico, ki je od dela upehana omahnila na klop. Tužen smehljaj je bil njen odgovor. Starica jo začne tolažiti, ali še le sedaj je dobila dolgo prikrita bol pravi dušek. „Kaj bo iz mojega otroka?“ zastoče bolna žena ter si pokrije z rokami obraz. „Ne skerbi za to, hčerka! Zaupaj Bogu in dobrim ljudem!“ Starica vzame škrinjico ter jo odpre. Bela nogovica je bila notri; vzame jo v roke ter jo potrese. „Ali čuješ, kako zlato zvenči?“ popraša ona. „O, ne boj se, lakota naju ne bode terla!“

Še tistega dne postavila je bleda žena šivalni stroj v kot. Prišel je drugi, prijaznejši zdravnik. Obljubil je, da jo obišče še večkrat. Pretekli so tedni, meseci. Kako srečen čas! Kajti bolnica mogla je sedaj vso skerb posvetiti svojemu otroku in mile, tolažljive besede izkusne starice vlivale so jej blagodejen mir v njeno dušo. Ali kmalu so prišle hude ure. Bleda žena postajala je zmiraj slabaja! nazadnje je morala v postelj in nekega dne začel je zdravnik z glavo majati.

Sedaj se je zgodilo nekaj nenavadnega. Starica je poklicala kovača. Kovač odveže predpasnik, obleče suknjo ter stopi tiho v izbico.

Starica mu poda roko. „Sedaj si prišel; ti si vendar dober človek; ti mi boš pomagal dobro delo storiti! Ali hočeš?“

Kovač prikima. „Kako se godi tam-le?“ popraša starico.

„Povedala ti bom pozneje! Sedaj mi daj robec iz one-le omare! Pa čepico! Daj mi čevlje! Dolgo so počivali! Tako! Sedaj me pelji doli!“

Cela hiša je priletela vkupaj. Dekle so stopile pred vrata. Podkve so se ohladile na nakovalu, ogenj je vgasnil, kajti vsi kovaški pomagači so bili prišli na dvorišče, da vidijo starico. Kovač pomaga starici v kočijo ter se vsede poleg nje.

Še le mnogo let pozneje je kovač enkrat pripovedoval, kaj se je onega dne dogodilo, kako je sam nekega zelo neuljudnega poslužnika v nekej imenitnej hiši pritisnil k steni, peljal starico pred oholega, osivelega gospoda ter jej primaknil stol. „Kaj hočete“, zarežal je nanj stari gospod. Starica mu je namignila, naj odide v prednjo sobo. Malo časa je bilo vse tiho. Potem je začel oholi gospod govoriti, glasno, zelo glasno, tako, da je kovač mogel vsako besedo čuti. Nepoklican stopil je potem kovač zopet v sobo. Starica se je oklenila njegove roke ter odhajajoča zaklicala oholemu gospodu: „O vaše smertnej uri se bode te spominjali, da za svoje edino dete, ki samotno in tužno umira, niste ničesar storili!“

Vernih duš dan! Tužno je napočil dan. Gosta megla se je vlegla na

mesto. V podstrešnej sobici vgasne nočna leščerbeca in tenek dim se vije proti stropu. Bolnico muči huda vročica; nazadnje vendar malo zadremlje. Starica pomakne svojo naslonjačo bliže k postelji. „Spati vendar ne morem“, govorila je sama s seboj, „in na postrežnico se ne morem zanesti!“ Tako je pretekla noč. Bolnica je izgovarjala nerazumljive besede. Na enkrat se prebudi iz spanja. „Mati! mati!“ zakliče s sopečim glasom. Starica podpira bolnico.

Bleda žena se oklene starice okolo vratú ter pritisne svoje suho lice na zgerbančen obraz staričin. „O mati!“ šepeče, „vi me niste zapustili! Vaša ljubezen me je tolažila v mojih nadlogah! O mati . . . mati . . . mati . . .!“

Starica pogladi bolnici lasé s čela. „Tiho bodi, dete! Jaz ostanem pri tebi!“ Poljubi jo na bleda usta ter jo rahlo zopet spusti v blazine. „Tiho bodi in spavaj! Božja volja je nad tvojo glavo . . .“

Vernih duš dan! Jutro je preteklo. O poldne pride kovač. Prinesel je dečka v naročji.

„Ali je bolje, babica?“ popraša plašno.

„Ostani tukaj, dete, a bodi miren.“

Kovač se vsede v kot. Deček si je igral na tleh . . .

Vernih duš dan! Zunaj so se terli ljudje na pokopališče. Na grobovih zasveti se lučica pri lučici, a hladen veter šumi v cipresah. Samoten, zamišljen človek stopa počasno mej grobovi. S skerčeno pestjo se bije ob čelo ter ponavlja neprenehoma vprašanje: „Kaj mi je ostalo? Kaj mi je ostalo?“ Mimo pokopališčne ograje prisopiha železnični vlak. Brežčutni ljudje gledajo skozi okna vozov. Upehan delavec kopa na bližnji njivi. Položil je motiko na tla; mimo njega nesejo nekoga k večnemu počitku; še dolgo je gledal za pogrebeci . . . Kaj? Počivati? Ti, suženj dnevnega plačila? Motiko v roke, možak! Delaj, tvoji otroci gladujejo, tvojo ženo tare glad, a življenje je tako kratko in ah! tako žalostno! . . .

Vernih duš dan! Osoda se izpolnjuje. Zmrači se; bolnica se prebudi. „Moje dete! Kje je moje dete?“ Deček priskaklja k postelji. Ona ga poljubljuje. „Ti si tu, moje serčice? Ali si bil kaj priden? Spančkalo bi rado moje dete? No, spančkaj vendar! Tako! Spančkaj, serčice, spančkaj! . . .“

Dete je zaspalo.

„Ali bi prižgala luč, hčerka?“ vpraša starica.

„Ne, ne!“ zašepeče bolnica. „V temoti sem živela, v temoti hočem umreti.“ Potem zbere vse svoje moči ter glasno zakliče: „Mati, mati, vašo roko!“ Bolnica prime starico za roko, jo poljubi ter jo položi na persa . . . Za uro pozneje je bilo vse končano . . .

Sedaj stopi kovač iz svojega kota. Izvije dečka iz naročja mrtve mame ter ga nese doli v kovačnico. Potem se verne nazaj. Starica si je z roko podperla glavo ter zamišljeno gledala ranjke v obraz.

Kak dan praznujejo danes ljudje?“ vpraša črez nekoliko časa.

„Vernih duš dan!“

Ona ponovi še enkrat besedo.

Kovač izmoli svoj očenaš, pogerne ranjko z mertvaškim pertom ter prenese starico v njeno izbico.

„Lehko noč, siromašno dete!“ reče starica še enkrat s svojim milim glasom.

Sedaj premaga tuga močnega moža. Pretreslo ga je. Globok vzdihljej se mu izvije iz persi. Prikloni se, hoče govoriti, ali tuga mu zaduši besedo. Tiho zapusti nesrečno sobico.

Spomin na ta tužen prizor vsadil se je dobremu možu globoko v serce. Solze so mu zaigrale v očeh, kedar je pripovedoval to prigodbico, in nikedar ni pozabil dodati: to je bilo — na vernih duš dan! —

Vračilo svetá.

Res, živel preveselo,
Ko novcev sem imel
Vse k meni je hitelo,
Če v družbo sem prišel.

A zdaj, a zdaj je vse prošlo,
Ne zmeni záme se nikdó!

Na družnih veselicah
Pervak sem gostom bil,
Čestili me v zdravicah,
Vsak meni je napil.

A zdaj, a zdaj je vse prošlo,
Ne gane meni se nikdó!

Dokler ljudjé čutili,
Da kaj petíc imám,
Za manoj so hodili,
Bil nikdar nisem sam.

A zdaj, a zdaj je vse prošlo,
Ne najde znancev me nikdó!

Za mošnje stan se tresel
Nikoli ni kerčmár,
Kar žélel, mi prinesel
Sam berž je gospodár.

A zdaj, a zdaj je vse prošlo,
Postréči nehče mi nikdó!

Popred so me „vikali“,
Mi rékali „gospod“,
Lizúni vzviševali
Me često nad moj rod.

A zdaj, a zdaj je vse prošlo,
Ne klanja vljudno se nikdó!

Če kdo kedaj izrekel,
Kar me žalilo je,
Kakó se je opekel,
Vse nánj planilo je.

A zdaj, a zdaj je vse prošlo,
Ne briga záme se nikdó!

Vse meni so verjeli
Družniki, tudi laž,
Ter plóskali veseli:
Priatelj, prav imaš!

A zdaj, a zdaj je vse prošlo,
Ne priterjuje mi nikdó!

Kateri so praznili
Majólike z manoj,
Pri meni se mastili,
Njih bil je silen broj.

A zdaj, a zdaj je vse prošlo,
Ne spomni mene se nikdó!

Radé z menoj plesále
So déklice mladé,
Prijazno ponujále
Mi rôko in sercé.

A zdaj, a zdaj je vse prošlo,
Ne ljubi serčno me nikdó!

Da jaz sem v sreči védel,
Kakó vračuje svét,
V nesrečo bi zabrédel
Ne bil že mladolét.

A zdaj, a zdaj je vse prošlo,
Dobrót ne verne mi nikdó!

Vojteh Kurnik.

Štefan Nemanja, serbski veliki župan.

(1159—1195).

(Priredil A. Fékonia)

Zora je serbskemu narodu zabliščala z Nemanjo, kedar je razkosano, razdrobljeno Serbstvo zedinil; solnce omike je vzišlo Serbinjstvu z Nemanjičem Savo, solnce slave zasijalo je Serbinjstvu z Nemanjičem Dušanom.

Dokler so še Serbi bili pod svojimi župani, v sosedstvu carevine Bizantske (gerške), vladala je velika nesloga med posameznimi župani — pa tudi ljudstvo se je ujedalo. Ni dva župana nisi mogel tedaj najti, da bi mirno živela, pa naj sta bila tudi prava brata, vendar je vladala med njima svaja in merznja, da celó zatiranje. To vse naroda ni vodilo k dobremu. Svojo moč mogel je upotrebiti za boljše namene, a ne v preporu uničevati jo. Razven tega, da je narod zarad svoje nesloge terpel, izgubljal je tudi zlato svojo svobodo. Gerki, tedaj še zadosta močni sosedi Serbom, preobladali so sedaj ta, sedaj oni kraj lepe serbske dežele. In kdo je največ terpel od prepiranja svojih gospodarjev? Terpel je, kakor je navadno, narod. Vzbuja je včasih kak verli sin svojega naroda narod k orožju, da stresejo lance robstva, da stresejo tuje gospodstvo. In narod je vstajal. Večkrat mu je tudi sreča priskakala na pomoč, in on se je oslobodil; ali za malo časa; kajti stara bolezen slavjanskih, a posebno serbskega naroda, povračala se je zopet. Nesloga in zopet nesloga med rodovi serbskimi.

V tem času, kedar so Serbi prepirali se, zatirali se med seboj, rodil se je Štefan Nemanja.

Kot pravega sina svojega naroda bolelo je Štefana, da je njegov narod nesrečen, in premišljeval je, zakaj je narod nesrečen. Hitro je izpoznal, da je njegov narod nesrečen za to, ker je nesložen.

Bil je tudi Štefan Nemanja županov sin ter je poleg svojih bratov vladal v nekterih krajih serbskih. Pred vsem je prizadeval si, da narod v svojej deželi razbistri, da ga seznani z omiko ter ga pripravi za boljše življenje. V onem času je bila vera edini raznosilec omike; za to tudi Nemanja začne po svojih zemljah zidati cerkve in samostane. Tu se vidi, kolika pokvarjenost in merznost je bila med mladinskim serbskim narodom. To, da je Nemanja začel svojo deželo popravljati, da je začel svoj narod k poboljšku navajati, vse to ni bilo prav ni vlastnim bratom Nemanjinim. Z vojsko planejo na-nj; njih več, a on sam, pri tem še tudi najmlajši proti starejim bratom: Nemanja je zmagan in ujet. A v temnici svojih bratov ni o ničem drugem mislil, nego li edino o rešenju svojega naroda. In v resnici sreča dobremu junaku priskoči: on se reši ječe, stopi na čelo svojega naroda in začne veliko delo, delo zedinjenja grozno razdrobljenega Serbstva.

Nemanja je resnično Serbe tudi zedinil. In zedinjeno Serbstvo carovalo je dolgo, carovalo skoz dve sto in več let. Tedaj je Serbstvo bilo slavno po vsem svetu. Ko se je pa to edinstvo poderlo, ko je serbska gospoda začela

svoje staro: da jemlje, da piplje vsaki sebi, od tega časa prevladala je nesloga; in je li čudno, da so Serbi danes razdeljeni na toliko dežel, raztrošeni, da huje biti ne more, ter morajo biti nemilim okolnostim pokorni.

Ali zdi se, da jim je zopet zora začela svitati. Vidimo posamezne dele bratovskega nam naroda, da se zbirajo ter se pripravljajo na boljšo prihodnost. Omiko je ljubil Serb v Černej gori, prejemlje jo Serb v kneževini, ž njo se krepča Serb na tej strani Save in Dunave. In kedar bode Serb izobražen in ves po duhu zedinjen, tedaj, veruj mi brate, jenjala bode huda osoda preganjati ga, in samo da zarezgečejo hitri konji, da zablíšcé ostre sablje, da počijo dolge puške, pa bode zadosta, da bode Serb rešen, da bode svoboden.

Medved in dren.

(Narodna basen.)

Lepi pomladanski dan je bil. Nebo je bilo vedro in solnce je gorko sijalo, ter s svojimi dobrodejnimi žarki budilo prirodo iz zimskega spanja. Kakor se tisti, ki je dolgo in terdo spal, ne zdrami v en hip; ravno tako se je tudi priroda le počasi iz svojega spanja prebujala. Pa komaj so pretekli prvi četiri topli dnevi, že se je začelo vse, kar leze in grede, živeje gibati, in malih mergolincev je čim dalje več po listju mergolelo. Miši in polhi in veverice so zapustile svoja zimska zakotna ležišča, ter se okoli ogledale, ne bi li kje našle za glodati, kajti trebušec je bil zelo prazen, in to je jako neugodno!

Najzadnji se je prebudil kocin medved. Celo dolgo zimo je na pol terd v svojem berlogu ležal, in ker si lenuh v jeseni ni nič zaloge skupaj nanosil, si je svoje tolste tace v gobec vteknil, ter iz njih svoj živež cuzil. Ko si je bil dobro oči zmel, polukal je ven iz berloga, in videvši, da sneg ne pokriva več hribe in doline, ampak da solnce gorko sije, in da že podlesek pod gromovjem cveti, prikobacal je počasi iz berloga. Vsedel se je pod sivo skalo, kamur so solnčni žarki najtopleje sijali, ter se ogreval in milo v solnce gledal. Pa ko je začel sam sebe ogledavati, kakšen je kaj, se je zelo prestrašil. Koža, ki se mu je bila v jeseni tako gladko okoli života vlegla, mu je od dimelj doli visela, kakor kravi vime; pa tudi drugod je tako okoli njega plahotala, da bi bil v njej lahko še en tak medved prostor imel. Strašansko je bil shujšal. Dlaka, kjer je za njo prijel, povsod se mu je misila, na nekih mestih je bil celo plešast. Joj mene! žalostno zdihne, takšen vendar ne morem po svetu hoditi, to je sramota. Če bi me drugi medvedje videli, berž bi djali, da sem moral po mestih pred ljudmi po palici plesati, ter da sem pri tem poslu tako shujšal. Najbolj me je pa strah, da me tako zglojenega mati medvedica ne vidi, še drugega bi si, ne mara, mesto mene zbrala. In to bi bila največa nesreča! Moja najperva skerb mora biti ta, da pod kožo spet toliko mesa in masti natlačim, da bodem spet lepo okroglega života, kakor se za poštenega medveda spodobi.

Pobere se izpod skale, pa gre po gozdu naprej, ne bi li morebiti kje kaj za svoje zobe našel. Tri dni je že hodil okrog, pa ne ene gloguljice, ne ene hrušice, ali kaj enakega ni našel. Huda zima je vse pokončala. Če bi bil prešič, si je mislil, bi mi lahko bilo, želoda in bukovic je še precej potleh. Joj mene, kaj bo? je sam pri sebi djal, če ne bom nič za jesti našel. Pa, ko tako naprej gre, in sline po gloguljicah in hruškah cedi, pricaplja do enega drenovega drevesa, ki je bil v enem cvetu. Vstavi se pred njega, ter ga z modro glavo ogleduje. Zdaj mu pride misel, ki je njegovo čmernost naenkrat v veselje spremenila. Medved! — tako pravi, sam s seboj govoré — ti si vendar modra glava, da-si ravno ne znaš ne pisat ne brat. To drevo, ki prvo cveti, mora gotovo tudi prvo sad roditi! Vesel, da je to modrost iztuhlat, vsede se medved pod cvetoči dren, ter reče: tukaj-le bom tako dolgo sedel in čakal, da bodo drenulje dozorele! In medved je bil mož beseda. Sedel in čakal je pod drenom celo pomlad, celo poletje in celo jesen; in še le potem, ko je prva slana drenulje poparila bila, se jih je enkrat nazobal. Zdaj je še-le medved previdel, da ga je dren gerdo goljufal, in da je celo krivo sodil, ko je mislil, da bo dren kot prvo cvetoči tudi prvi dozorel. Črešnje in hruške in jabelka, ki so vse pozneje nego dren cvetele, so že zreli sad imele, ko so drenulje še celo zelene bile.

Ker je pa zima že spet merzlo pihala, jo je oče medved spet v svoj berlog pobrisal, ter sam pri sebi djal: dren! to ti rečem, drugo leto me ne boš več goljufal. Vteknil je spet tace v gobec, pa je spet do pomladi cuzil.

Mi pa moremo iz te basni nauk povzeti, da ni dobro stvari le po zunanjih prikaznih soditi, ampak da moramo preje notranje bitje in sploh vse lastnosti poznati, preden sodbo izrečemo. Pregovor pravi: Ni vse zlato, kar se sveti.

Drobnosti.

Vstanovitev Zatičenskega cistercijanskega samostana. (Narodna pripovedka.) V 9. stoletju je živela na Pristavi, eno uro hoda od sedanje Zatičine pobožna kneževina Virida (Viridis). Storila je objubo, da hoče samostan za cistercijane zidati. Ni pa vedla, kje. Na mestu sedanje Zatičine se je takrat velika hosta razprostirala, v sredi hoste pa je rahlo šumljal potoček, ki izza hribov priteče. Neki dan vzame seboj meniha, da bi najdla kraj, kateri bi bil pristojen za samostan.

Po dolgem iskanju prideta v sredo hoste in zaslišita zelenega ptiča peti: Sit hic, sit hic! (slov. naj bo tu, naj bo tu). Sklenila je tedaj Virida tu samostan zidati in imenovala kraj Sithic, ktero ime se je pozneje v Sithih spremenilo; naše ljudstvo pa ga imenuje Zatičina. Od kraja je bil samostan zelo majhen, ravno tako samostanska cerkev. Vsak opat je nekoliko prizidal in kmalu je ta samostan zarad svoje velikosti in bogastva povsod slovel. Gospodoval je ta samostan črez vse samostane na Dolenskem. Glas njegovega bogastva

je tudi do cesarja Jožefa II. prišel in on je potem leta 1781 menihe iz tega samostana za vselej odpravil in tu cesarsko faro postavil. Ta samostan je sedaj največji grad kranjske dežele. V samostanski cerkvi pa leži pokopana Virida, verla ustanoviteljica tega samostana. Tudi razvaline grada Viridinega še dandanes stojijo.

Zahvala.

O svojem 70. rojstnem godu doživel sem radosti, koje bi se nikdar ne bil nadejal. Prijatelji od blizu in iz daleka, iz slovanskih in nemških pokrajin, združeni in posamni, zastopniki društev, zavodov, mest, sel itd. donesli so mi mnogobrojnih dokazov svoje ljubezni in naklonjenosti ustmeno in pismeno, in došlo mi je toliko častnih listin, pa tudi dragocenih umotvorov in krasnih tvorin iz ženskih rok, da ne vzmagam besedí, s kojimi bi izrazil občutke svojega globoko ginjenega serca.

Sam dobro vem in se radujem temu, da vsa ta odlikovanja ne veljajo tolikanj meni, posamezniku, marveč dobri in vzvišeni stvari, koji služim doslej 36 let; a zarad tega mi dolžnost serčne zahvale nikakor ni manjša.

Tolikega veselja ves presunjen morem javno svojim prijateljem, vsem skupaj in vsakemu posebej, le s slabimi besedami objaviti svojo najtoplejšo zahvalo za tolika preljubeznjiva čestitanja z najiskrenejšo željo: naj Bog vse-mogočni milostivo izvrši vsa voščila, koja so bila tako toplo naglašana o nepozabljivih dneh 17. 18. in 19. novembra t. l. od predragih mi prijateljev!

V Ljubljani dné 26. novembra 1878.

Dr. Janez Bleiweis.

Čč. gg. naročnikom naznanjamo, da „Besednik“ prihodnje leto ne bode več izhajal. Sodelavcem pa izrekamo iskreno zahvalo za zdatno podpora.

Naročnike ki nam še kaj dolgujejo, pa prosimo, zaostalino nemudoma poslati. „Besednika“ od leta 1876, 1877 in 1878 imamo še nekaj iztisov, kateri se dobijo pri vredništvu letnik po 1 fl. 50 kr. Veselo novo leto!

Vredništvo „Besednika“.

„Zvon“,

lepoznanski list s podobami; V. tečaj; izhaja po dvakrat na mesec; vsaka številka z izvirno podobo; „galerija slovanskih pesnikov“, z životopisi; pesmi, povesti, zgodovinski, naravoslovni, lepoznanski in drugi spisi.

Naročnina 5 gld. za vse leto; 2 gld. 50 kr. za pol leta. Naslov: Redaktion des „Zvon“ Wien, Währing, Herrrengasse 74.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: J. Golé. — Tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu.